

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"УПРАВЛІННЯ ЗАХИСТОМ КОМЕРЦІЙНОЇ
ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ"
для студентів спеціальності
8.18010014 "Управління фінансово-економічною безпекою"
усіх форм навчання

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.
Протокол № 1 від 27.08.2013 р.

Укладачі: Сергієнко В. В.
Пешкова А. С.

P54 Робоча програма навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" для студентів спеціальності 8.18010014 "Управління фінансово-економічною безпекою" усіх форм навчання / укл. В. В. Сергієнко, А. С. Пешкова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 43 с. (Укр. мов.)

Подано план навчальної дисципліни за змістовими модулями і темами, її зміст за відповідною кількістю кредитів згідно з навчальним планом. Вміщено плани лекційних та практичних занять, матеріали щодо закріплення знань студентів, перелік питань для самоопрацювання та самопідготовки, ситуаційні завдання. Наведено методики активізації процесу навчання, порядок та критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.18010014 "Управління фінансово-економічною безпекою".

Вступ

Важливою частиною економічної освіти студентів вищих навчальних закладів є вивчення дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві". На сучасному етапі все більше зростає значення комерційно цінної науково-технічної, технологічної інформації у господарському обігу. В Україні з'являються новітні технології, винаходи в галузі виробництва, які створюються власне суб'єктами господарювання, відбувається зростання ролі інформаційних ресурсів у їх діяльності. На сьогодні інформація суб'єкта господарювання – це об'єкт права власності, від захищеності якого залежить ефективність його діяльності. Втрата інформації може призвести до збитків, а в деяких випадках до банкрутства. В умовах жорсткої конкуренції дуже важливо зберегти інформацію, яка має значення для суб'єкта господарювання, бо вона може стати власністю конкурентів, які використовують її у власних потребах. Така інформація вважається комерційною таємницею.

Сьогодні, в Україні посилюється практичний інтерес до комерційної таємниці та інших, пов'язаних з нею понять, як одного з ефективних заходів інформаційної безпеки. Комерційна таємниця виконує важливу функцію в забезпеченні конкурентоздатної діяльності, тому правовласник, безумовно, має право на захист її від неправомірного використання.

Вивчення навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" базується на знаннях, отриманих студентами з таких дисциплін, як правознавство, конституційне право, підприємницьке право, а також в таких галузях знань як цивільне право та право інтелектуальної власності.

Метою навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці" є викладення студентам необхідних теоретичних основ, методичних підходів і практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів правового забезпечення захисту комерційної таємниці.

Предметом навчальної дисципліни є суспільні відносини, що складаються в сфері захисту комерційної таємниці.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з юридичною літературою та нормативними актами.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: з метою найкращого засвоєння матеріалу дисципліни студенти повинні до початку її вивчення опанувати знання і навички в галузі загальної теорії права та основних положень з різних галузей права при вивченні навчальної дисципліни "Правознавство".

Структура навчальної дисципліни наведена у табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3; у тому числі: змістовних модулів – 1; самостійна робота – 74	Шифр та назва галузі знань: 1801 "Специфічні категорії"	Нормативна. Рік підготовки: 1 М. Семестр: 1
Кількість годин: усього – 108. За змістовними модулями: модуль 1 – 108	Шифр та назва спеціальності: 8.18010014 "Управління фінансово-економічною безпекою"	Лекції: кількість годин – 16. Практичні: кількість годин – 18. Самостійна робота: 74
Кількість тижнів викладання дисципліни: 17. Кількість годин на тиждень – 2	Освітньо- кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: залік

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Найбільш складні питання винесено на розгляд та обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі навчання та закріплення знань має самостійна робота студентів.

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни визначається з метою найкращого системного та еволюційного засвоєння студентом навчального матеріалу.

До вивчення запропонованої навчальної дисципліни студенти приступають, одержавши певні знання, вміння і навички з інших галузей науки. Плідно вивчати навчальну дисципліну треба на базі вивчених раніше курсів правових дисциплін таких, як: основи права, право інтелектуальної власності, господарське право, конституційне право, цивільне право, підприємницьке право та ін.

Знання цих навчальних дисциплін і сформовані при їх вивченні вміння та навички дадуть студентам можливість більш глибоко та якісно оволодіти знаннями з теоретичних положень права інтелектуальної власності і сформулювати деякі навички практичної діяльності. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**:

поняття та ознаки комерційної таємниці;

об'єкти права власності на комерційну таємницю;

суб'єкти права власності на комерційну таємницю;

права та обов'язки суб'єктів права власності на комерційну таємницю;

систему законодавства про захист комерційної таємниці;

способи і форми захисту комерційної таємниці;

особливості цивільно-правового захисту комерційної таємниці.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти**:

працювати з нормативними актами, що регулюють відносини з захисту комерційної таємниці;

оперувати поняттями і категоріями права на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації;

аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності;

аналізувати юридичні факти, що вимагають захисту прав на комерційну таємницю;

застосовувати правові акти та документи у сфері захисту комерційної таємниці;

встановлювати наявність правопорушення у сфері охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності;

визначати загальні підстави притягнення до цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про захист комерційної таємниці;

володіти:

термінологією у сфері права інтелектуальної власності;

навичками роботи з Цивільним кодексом України та іншими джерелами з визначення інтелектуального права на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації;

навичками зі створення механізму щодо забезпечення дотримання майнових прав правовласника об'єктами інтелектуальної власності та економічних інтересів інвесторів;

навичками роботи з чинним законодавством і визначення видів відповідальності за порушення прав щодо комерційної таємниці.

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти професійними та особистісними компетентностями. Професійні компетентності - автономність та відповідальність і комунікації, визначаються через здатність використовувати основні положення чинного законодавства в сфері інтелектуальної власності, юридичні терміни, поняття і теорії права інтелектуальної власності в процесі здійснення господарської діяльності.

Особистісні компетентності визначаються через здатність самостійно аналізувати наукову та практичні проблеми, проводити порівняльно-правовий аналіз, самостійно аналізувати і узагальнювати судову практику, а також здійснювати захист інтелектуальної власності.

Комунікації проявляються у:

вільному володінні термінологією у сфері захисту комерційної таємниці та навичками роботи з Цивільним кодексом України та іншими джерелами;

здатність до подальшого самовдосконалення в сфері забезпечення захисту комерційної таємниці.

Автономність та відповідальність:

вміння самостійно аналізувати і узагальнювати судову практику;

самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми в сфері діяльності пов'язаної із переходом прав інтелектуальної власності;

розуміти причини, умови та тенденції зміни правової доктрини у сфері здійснення та регулювання інтелектуальної власності;

брати участь у розробці нормативно-правових актів відповідно до профілю своєї професійної діяльності;

здійснювати професійну діяльність на основі розвиненої правосвідомості, правового мислення та правової культури.

Ключові компетентності, якими мають оволодіти студенти.

1) *політична й соціальна компетентності* – вміння працювати у напрямку досягнення суспільно корисних цілей, а також сукупність дій, спрямованих на розвиток позитивних соціальних чинників;

2) *комунікативна компетентність* передбачає володіння технологіями усного і письмового спілкування різними мовами;

3) *інформаційна компетентність* – інтелектуальна особистісна складова в освоєнні інформаційного простору, що передбачає опанування вмінь сприймати й осмислювати різну інформацію, спираючись на інформаційний підхід до дослідження й використання всіх інформаційних феноменів, на системне уявлення про зміст, сутність і мету інформатизації, забезпечення інформаційної безпеки та екологізації інформаційного середовища;

4) *когнітивна компетентність* передбачає здатність навчатися протягом життя, це основа безперервної підготовки у професійному плані, а також в особистому й суспільному житті, потреба в актуалізації і реалізації особистісного потенціалу, здатність самостійно здобувати нові знання й уміння, здатність до саморозвитку;

5) *спеціальна компетентність* – підготовленість до самостійного виконання професійних дій, оцінки результатів власної праці, вільне володіння способами виконання загальних дій, необхідних у конкретній спеціальності. Основу цього процесу складає формування загально-предметних і спеціально-предметних компетентностей.

Загально-предметні компетентності, сформовані відповідно до певного кола навчальних дисциплін і освітніх галузей при професійній підготовці.

Спеціально-предметні компетентності, що формуються у межах навчальної дисципліни наведені у табл. 2.

Компетентності, що формуються у межах навчальної дисципліни

Назва теми	Компетентності
Тема 1. Поняття комерційної таємниці	1.1. Здатність правильно визначати основні ознаки комерційної таємниці. 1.2. Здатність визначати об'єкти та суб'єкти права власності на комерційну таємницю
Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	2.1. Здатність визначати особливості виникнення інтелектуальної власності як об'єкта комерційної таємниці. 2.2. Здатність виявляти неузгодженість законодавства щодо регулювання відносин з охорони комерційної таємниці
Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	3.1. Здатність визначати способи і форми захисту комерційної таємниці. 3.2. Здатність надавати характеристику системі законодавства про захист комерційної таємниці
Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів	4.1. Здатність аналізувати та визначати умови договору, які в обов'язковому порядку мають бути визначені при укладенні договору щодо забезпечення захисту комерційної таємниці. 4.2. Здатність аналізувати та визначати види та умови відповідальності осіб за договором про забезпечення захисту комерційної таємниці
Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	5.1. Здатність визначати та характеризувати відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. 5.2. Здатність визначати види відповідальності за порушення законодавства про комерційну таємницю

За результатами навчання з дисципліни студенти повинні також набути професійних та особистісних компетентностей, що відповідають фаховій підготовці.

Професійні компетентності розглядаються як показники готовності тих, хто навчається до здійснення конкретної професійної діяльності на певному рівні виконання.

Особистісні компетентності визначаються як синтез особистісних якостей людини, які розвиваються в процесі життя й

навчання. При підготовці студентів особистісні компетентності розглядаються як необхідні для опанування професією і які формуються у навчально-виховному процесі, а саме: моральні, громадянські, професійно-значущі.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

При вивченні дисципліни студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Структура дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" складається з одного модуля, що містить основні питання дисципліни.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні заняття, практичні заняття, індивідуальна робота, самостійна робота студента. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена в табл. 3.

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	практичні заняття	самостійну роботу
Змістовний модуль 1. Правове регулювання захисту комерційної таємниці на підприємстві			
Тема 1. Поняття комерційної таємниці	4	4	14
Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	4	4	15
Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	4	4	15
Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів	2	4	15
Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	2	2	15
Всього годин	16	18	74

Змістовний модуль 1. Правове регулювання захисту комерційної таємниці на підприємстві

Тема 1. Поняття комерційної таємниці

Передумова виникнення актуальності захисту комерційної таємниці на підприємстві. Поняття та ознаки комерційної таємниці. Класифікація інформації за законодавством України. Види інформації, що можуть відноситися до комерційної таємниці. Об'єкти права власності на комерційну таємницю.

Суб'єкти права власності на комерційну таємницю. Права та обов'язки суб'єктів права власності на комерційну таємницю. Повноваження власника відомостей, що становлять комерційну таємницю.

Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні

Система нормативно-правових актів, що регулюють відносини із захисту комерційної таємниці. Неузгодженість законодавства щодо регулювання відносин з охорони комерційної таємниці.

Об'єкти права інтелектуальної власності, підстави набуття інтелектуальних прав. Особливості виникнення інтелектуальної власності як об'єкта комерційної таємниці.

Проблеми правового захисту комерційної таємниці закордоном. Законодавство США, Японії, Великої Британії щодо регулювання відносин щодо захисту комерційної таємниці.

Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи

Способи і форми захисту комерційної таємниці. Активна та пасивна охорона інформації. Юрисдикційна та неюрисдикційна (організаційні та технічні) форми захисту інформації, що становить комерційну таємницю.

Державний захист права на комерційної таємниці. Цивільно-правовий захист комерційної таємниці. Визнання права власності на комерційну таємницю; зупинення дій, що порушують право на комерційну

таємницю; компенсація моральної шкоди; стягнення з особи, що порушила права, завданих збитків.

Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів

Умови договору, які в обов'язковому порядку мають бути визначені при укладенні договору щодо забезпечення захисту комерційної таємниці.

Допуск до комерційної таємниці, відмежування від доступу до комерційної таємниці. Порядок укладення договорів з особами, які мають допуск до комерційної таємниці.

Перевірка якості ділових партнерів за договором. Основні засоби здобуття інформації щодо ділових партнерів.

Відповідальність осіб за договором про забезпечення захисту комерційної таємниці.

Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю

Поняття та види відповідальності. Підстави настання відповідальності. Склад правопорушення.

Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.

Кримінально-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.

3. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Правове регулювання захисту комерційної таємниці на підприємстві

Тема 1. Поняття комерційної таємниці

- 1.1. Поняття та ознаки комерційної таємниці.
- 1.2. Об'єкти права власності на комерційну таємницю.
- 1.3. Суб'єкти права власності на комерційну таємницю.
- 1.4. Права та обов'язки суб'єктів права власності на комерційну таємницю.

Література: основна [7; 13; 16; 20; 39]; додаткова [44; 46; 47].

Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні

2.1. Неузгодженість законодавства щодо регулювання відносин з охорони комерційної таємниці.

2.2. Особливості виникнення інтелектуальної власності як об'єкта комерційної таємниці.

2.3. Проблеми правового захисту комерційної таємниці закордоном

Література: основна [4; 11; 16; 34; 39]; додаткова [43 – 45; 47].

Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи

3.1. Система законодавства про захист комерційної таємниці.

3.2. Способи і форми захисту комерційної таємниці.

3.3. Державний захист права на комерційної таємниці.

3.4. Цивільно-правовий захист комерційної таємниці.

Література: основна [1; 7; 10; 11; 40]; додаткова [41; 45; 46].

Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів

4.1. Умови договору, які в обов'язковому порядку мають бути визначені при укладенні договору щодо забезпечення захисту комерційної таємниці.

4.2. Допуск до комерційної таємниці.

4.3. Порядок укладення договорів з особами, які мають допуск до комерційної таємниці.

4.4. Перевірка якості ділових партнерів за договором.

4.5. Відповідальність осіб за договором про забезпечення захисту комерційної таємниці.

Література: основна [3; 5; 7; 12; 16; 38]; додаткова [42; 46].

Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю

5.1. Поняття та види відповідальності.

5.2. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.

5.3. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.

5.4. Кримінально-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.

Література: основна [5; 7; 8; 9; 16; 22; 38]; додаткова [42; 47].

4. Плани практичних занять

Практичне заняття є однією із форм навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування завдяки індивідуальному виконанню студентом відповідно сформульованих завдань.

Основна мета практичного заняття полягає в розширенні, поглибленні та деталізації теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях, в процесі самостійної роботи і спрямувати їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вмінь і навичок, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів. Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з даної навчальної дисципліни.

В свою чергу, практичні заняття передбачають проведення дискусій навколо заздалегідь визначеної тематики. При цьому, викладач оцінює якість підготовлених виступів студентів, їх презентабельність, активність дискусії, а також вміння захищати свою точку зору. За результатами проведення практичних занять викладачем виставляються оцінки, які в свою чергу враховуються при проведенні поточного модульного контролю.

План проведення практичних занять наведено в табл. 4.

Таблиця 4

План проведення практичних занять

Назва теми	Перелік питань до опрацювання	Кількість годин	Джерела
Модуль 1. Правове регулювання захисту комерційної таємниці на підприємстві			
1	2	3	4
Тема 1. Поняття комерційної таємниці	1.1. Поняття та ознаки комерційної таємниці. 1.2. Об'єкти права власності на комерційну таємницю. 1.3. Суб'єкти права власності на комерційну таємницю.	4	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]

	1.4. Права та обов'язки суб'єктів права власності на комерційну таємницю		
--	--	--	--

Закінчення табл. 4

1	2	3	4
Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	2.1. Неузгодженість законодавства щодо регулювання відносин з охорони комерційної таємниці. 2.2. Особливості виникнення інтелектуальної власності як об'єкта комерційної таємниці. 2.3. Проблеми правового захисту комерційної таємниці закордоном	4	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]
Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	3.1. Система законодавства про захист комерційної таємниці. 3.2. Способи і форми захисту комерційної таємниці. 3.3. Державний захист права на комерційної таємниці. 3.4. Цивільно-правовий захист комерційної таємниці	4	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]
Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів	4.1. Умови договору, які в обов'язковому порядку мають бути визначені при укладенні договору щодо забезпечення захисту комерційної таємниці. 4.2. Допуск до комерційної таємниці. 4.3. Порядок укладення договорів з особами, які мають допуск до комерційної таємниці. 4.4. Перевірка якості ділових партнерів за договором. 4.5. Відповідальність осіб за договором про забезпечення захисту комерційної таємниці	2	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]

Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	5.1. Поняття та види відповідальності. 5.2. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. 5.3. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. 5.4. Кримінально-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	2	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]
Разом годин		16	

5. Самостійна робота студентів

Необхідною складовою можливості належного засвоєння навчального матеріалу даної дисципліни є плідна, систематична самостійна робота студентів з певним обсягом нормативно – правових актів як національного, так і міжнародного характеру, спеціальною літературою з питань забезпечення економічної безпеки підприємств в Україні.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за питаннями для самоконтролю.

Питання для самостійного опрацювання закріплені в табл. 5.

Таблиця 5

Питання для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Кількість годин	Рекомендована література
1	2	3	4
Змістовний модуль 1. Правове регулювання захисту комерційної таємниці на підприємстві			
Тема 1.	1. Які ознаки притаманні комерційній таємниці?	14	основна [4;

Поняття комерційної таємниці	2. Види майнових прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю. 3. Об'єкти права власності на комерційну таємницю. 4. Суб'єкти права власності на комерційну таємницю. 5. Права та обов'язки суб'єктів права власності на комерційну таємницю 6. Співвідношення "ноу-хау" та комерційної таємниці		8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]
Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	1. Неузгодженість законодавства щодо регулювання відносин з охорони комерційної таємниці. 2. Особливості виникнення інтелектуальної власності як об'єкта комерційної таємниці. 3. Проблеми правового захисту комерційної таємниці закордоном	15	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]

Закінчення табл. 5

1	2	3	4
Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	1. Система законодавства про захист комерційної таємниці. 2. Способи і форми захисту комерційної таємниці. 3. Державний захист права на комерційної таємниці. 4. Цивільно-правовий захист комерційної таємниці	15	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]
Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів	1. Умови договору, які в обов'язковому порядку мають бути визначені при укладенні договору щодо забезпечення захисту комерційної таємниці. 2. Які умови договору доцільно передбачити в угоді з іноземною фірмою? 3. Допуск до комерційної таємниці. 4. Порядок укладення договорів з особами, які мають допуск до комерційної таємниці. 5. Перевірка якості ділових партнерів за договором. 6. Відповідальність осіб за договором про забезпечення захисту комерційної таємниці		основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]
Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	1. Поняття та види відповідальності. 2. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. 3. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю. 4. Кримінально-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	15	основна [4; 8; 11 – 13; 15]; додаткова [45 – 48; 50; 58]

6. Ситуаційні завдання для самостійної роботи

Актуальність та необхідність розв'язання ситуаційних завдань полягає в наданні студенту практичних навичок застосування знань, набутих під час вивчення лекційного матеріалу, проведення практичних занять та виконання самостійної роботи. Ситуаційні завдання максимально наближені до ситуацій, що можуть відбутися на практиці та дозволяють студентам не лише навчитися практичному застосуванню набутих знань, а й виявити прогалини в вивченні матеріалу.

Ситуаційне завдання № 1

Громадянина Говоруна було звільнено з підприємства, де він мав доступ до секретної інформації. Після цього він розголосив певні відомості щодо діяльності підприємства (про технологію виробництва продукції, контрагентів та інші) конкурентам підприємства. 1. Чи буде відповідати Говорун за розголошення відомостей, якщо він підписав договір про нерозголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю? 2. Чи має право підприємство вимагати відшкодування збитків, яких було завдано розголошенням інформації? 3. Які види інформації закріплено на законодавчому рівні і в яких нормативно-правових актах?

Ситуаційне завдання № 2

Скласти проект договору про нерозголошення комерційної таємниці.

Ситуаційне завдання № 3

Компанія "Екотон" спеціалізується на розробці і виробництві приладів з очищення води. Компанія володіє декількома патентами на винаходи, а ряд її оригінальних розробок використовується в режимі комерційної таємниці. Найбільшим попитом у споживачів останні два роки користується прилад "Еко-П2", в якому використана унікальна технологія очищення води, яка не має світових аналогів.

Беручи участь у міжнародній виставці, фахівці компанії "Екотон" виявили, що ТОВ "Ексім" на своєму стенді демонструє прилад з очищення води, який за своїми характеристиками дуже нагадує прилад "Еко-П2". Дослідження показало, що ТОВ "Ексім" використовувало у своєму приладі ту ж технологію очищення води, що і компанія "Екотон".

Оскільки відомості про застосовану технологію були засекречені і не могли бути отримані за допомогою аналізу приладу "Еко-П2", керівництво компанії "Екотон" прийшло до висновку, що вони стали відомі ТОВ "Ексім" через когось з розробників приладу. Зокрема, підозри впали на технолога М., який нещодавно був звільнений з роботи за постійні порушення трудової дисципліни і влаштувався на роботу в ТОВ "Ексім".

Компанія "Екотон" звернулася із заявою до антимонопольного органу, в якому просила заборонити використання конкурентом засекреченої технології та зобов'язати ТОВ "Ексім" не розголошувати відомості про неї перед третіми особами. У своєму відгуку ТОВ "Ексім" заявило, що розробив дану технологію самостійно.

1. Які перспективи захисту інтересів компанії "Екотон" в даній суперечці? 2. Як розподіляється між сторонами тягар доведення обставин мають значення для даної справи? 3. Назвіть ознаки комерційної таємниці?

Ситуаційне завдання № 4

Сорокін разом із Грушавіним працювали юристами в Юридичній компанії, в якій дані про розмір заробітних плат робітників не розголошувалися. Після того, як Сорокін поділився з Грушавіним інформацією про розмір своєї заробітної платні, той вирішив звернутися до генерального директора компанії з вимогою про підвищення, повідомивши йому звідки він володіє інформацією, що Сорокін отримує більшу заробітну плату. Після цього Сорокіна було звільнено, оскільки при прийомі на роботу між ним та роботодавцем було укладено договір про нерозголошення комерційних таємниць, яким передбачалась заборона повідомлення будь-кому інформацію про розмір своєї заробітної плати, порядок нарахування та її сплати (більша її частина надавалась "в конверті"). 1. Чи законні дії директора компанії? Вирішіть спір.

Ситуаційне завдання № 5

Вам довірено організувати систему захисту комерційної таємниці фірми.

Питання:

1. Зазначте ваш підхід до вирішення вищезазначеного завдання.
2. Як впливає вихід інформації, яка складає комерційну таємницю на фінансово-економічне становище підприємства?

3. Надайте характеристику механізму захисту комерційної таємниці.
4. Які основні нормативно-правові акти України регулюють питання захисту комерційної таємниці підприємства?

Ситуаційне завдання № 6

Петров В. І. працював на підприємстві "Технік", яке спеціалізувалося на виготовленні оргтехніки головним інженером. До його посадових обов'язків входило контролювання та керівництво технічним процесом виготовлення продукції підприємства. Одного дня до Петрова В. І. звернувся громадянин Іванов П. О. з проханням розповісти секрет технології виготовлення продукції підприємства. На прохання Петрова В. І. пояснити причину такого питання Іванов П. О. послався на те, що він є потенційним споживачем цієї продукції та відповідно до положень ст. 5 Закону України "Про інформацію" має право на отримання інформації яка йому необхідна. Будучи задоволеним цією відповіддю Петров В. І. розповів Іванову П. О. про особливості виготовлення техніки підприємством "Технік" його продукції та про інженерне ноу-хау яке використовується лише на виробництві цього підприємства.

Наступного дня Петрова В. І. було звільнено з підприємства за розголошення комерційної таємниці. Пізніше стало відомо, що Іванов В. І. був насправді представником конкуруючої фірми підприємства "Технік".

Питання:

1. Дайте правову оцінку ситуації.
2. Що представляє собою комерційна таємниця?
3. Чи передбачає чинне законодавство України звільнення працівника з підстав розголошення комерційної таємниці?
4. Чи розповсюджуються норми ст. 5 Закону України "Про інформацію" на комерційну таємницю?

Ситуаційне завдання № 7

Громадянка А працювала 5 років на підприємстві "Ластик" на посаді дизайнера. Враховуючи її досвід роботи та репутації, керівництво підприємства доручило А. займатися питаннями, які потребували доступу А. до комерційної інформації підприємства. За наказом генерального директора підприємства "Ластик" на підставі "Положення про комерційну таємницю підприємства та правила її збереження" видав дозвіл на

доступ до комерційної інформації. Оскільки система комерційної інформації підприємства "Ластик" мала триступеневий рівень – "Комерційна таємниця – особливо важливо", "Комерційна таємниця – суворо конфіденційно", "Комерційна таємниця – конфіденційно", дозвіл на доступ передбачав право А. доступу до інформації "Комерційна таємниця – особливо важливо". Користуючись наявністю такого дозволу А. звернулася до відділу розробок з проханням надати їй певну необхідну їй інформацію, та отримала цю інформацію. Після цього випадку працівника відділу розробок було звільнено через те, що надана ним інформація відносилася до категорії Комерційна таємниця – конфіденційно та не може бути відкрита на підставі наданого дозволу. Крім того, стало відомо, що А. було звільнено з підприємства на якому вона працювала раніше на підставі розголошення нею комерційної інформації підприємства. Після цього керівництвом було відмінено наказ про доступ А. до комерційної інформації.

1. Дайте правову оцінку ситуації.

2. Чи має право доступу особа до іншого виду комерційної інформації, якій надано право доступу до комерційної інформації – особливо важливо?

3. Як змінилась би ситуація, якщо наказом керівництва не було зазначено різновид комерційної інформації до якого має доступ А.

4. Чи правомірне звільнення працівника, який надав інформацію?

5. Які підстави відзиву дозволу на доступ до комерційної інформації підприємства?

Ситуаційне завдання № 8

Підприємство К віднесло до комерційної інформації деякі інгредієнти, які входять до складу харчової продукції, яка ними виготовляється. Мотивуючи комерційною інформацією підприємство К. відмовляється надавати інформацію про ці інгредієнти споживачам (їх назву та особливості). При цьому положеннями ст. 5 Закону України "Про інформацію" передбачено право кожного на доступ до інформації, яка стосується його прав та інтересів та положення Закону України "Про захист прав споживачів" передбачає право споживача на необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію (ч. 4 ст. 4).

Питання:

1. Проаналізуйте дану ситуацію.

2. Як співвідносяться між собою нормативно-правові акти, що регулюють захист комерційної таємниці підприємства та права споживачів на доступ до інформації?

3. Чи правомірні дії підприємства К?

Ситуаційне завдання № 9

Арбітражний керуючий Ж звернувся із запитом до ПАТ "Комерційний банк "Приватбанк". Запит стосувався відомостей про залишок коштів на рахунках банкрута підприємства Н. Банк, посилаючись на ст. 8 Закону України "Про доступ до публічної інформації" та п.3.1 Постанови Правління Національного банку України від 14 липня 2006 року № 267, відмовив у наданні інформації, оскільки письмовий запит (дозвіл) юридичної особи – клієнта банку має бути підписаний керівником або вповноваженою ним особою та скріплений печаткою юридичної особи, а цим вимогам запит не відповідав. Чи є законною відмова банку?

Ситуаційне завдання № 10

Скласти проект Положення про комерційну таємницю малого підприємства із зазначеними прикладами комерційної таємниці.

Ситуаційне завдання № 11

Необхідно пов'язати поняття з їх визначенням.

Дані для виконання. Поняття:

- 1) державна таємниця;
- 2) службова таємниця;
- 3) комерційна таємниця;
- 4) винагорода
- 5) попередній контроль;
- 6) поточний контроль;
- 7) конфіденційна інформація;
- 8) наступний контроль.

Визначення:

а) Право підприємства, компанії, фірми, банку на збереження в таємниці документів, даних, що відображають їх діяльність.

б) Вид таємної інформації, що охоплює відомості в сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішньоекономічних відносин, державної безпеки й охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України.

в) Склад і обсяг відомостей, що перебувають в розпорядженні конкретного органу державної контрольно-ревізійної служби або його посадової особи щодо об'єктів контролю, контрольних, правоохоронних

та інших державних органів, їх працівників, способів досягнення, визначених законодавством завдань, що необхідні для якісного проведення контрольно-ревізійних заходів, забезпечення відповідної їх раптовості й ефективності і які з цієї причини на визначений період часу не підлягають зовнішньому або внутрішньому розголошенню.

г) Матеріальні блага, послуги, пільги або інші переваги, у тому числі прийняття чи одержання предметів (послуг) шляхом їх придбання за ціною (тарифом), яка є істотно нижчою від їх фактичної (дійсної) вартості, а також вартість незаконно одержаних послуг, отриманих від громадян у зв'язку з виконанням своїх службових обов'язків.

д) Відомості, що перебувають у власності, користуванні фізичних і юридичних осіб та поширюються відповідно до передбачених ними умов.

е) Є найбільш повним і глибоким підходом до вивчення виробничої і фінансової діяльності підприємства. Охоплює перевірку правильності та законності проведених господарських операцій на підприємствах, виявляє порушення і зловживання, а також дає можливість розробити заходи щодо усунення недоліків і попередження їх у майбутньому.

ж) Полягає в тому, що господарська дія перед її здійсненням підлягає спочатку оцінці з погляду її доцільності, законності й ефективності.

з) Застосовується у процесі здійснення господарських операцій як працівниками облікових служб, так й іншими працівниками підприємства; проводиться в умовах широкої гласності з залученням усього трудового колективу.

Ситуаційне завдання № 12

Слідчий прокуратури Київського району Петренко Ю. А. звернувся до суду з поданням, погодженим з прокурором, про проведення виїмки документів, що містять банківську таємницю у відділенні головного регіонального управління ЗАТ "Комерційного банку "Приватбанк". Так, разом з поданням до суду були надані матеріали кримінальної справи, яка була порушена за фактом зловживання службовим становищем службовими особами ТОВ "Фіт енд Изи", що спричинило тяжкі наслідки за ознаками злочину, передбаченого ч. 2 ст. 364 КК України.

В ході досудового слідства встановлено, що директор ТОВ протягом 2005 – 2008 років неодноразово отримував кредити в різних банківських установах. Так, 19.07.2007 року між закритим акціонерним товариством

комерційним банком "Приватбанк" та директором був укладений кредитний договір.

1. Яким повинно бути рішення суду? 2. Як співвідносяться поняття комерційна таємниця та банківська таємниця? 3. Якими нормативними актами регулюється відносини з використання банківської таємниці?

Ситуаційне завдання № 13

Мірошніченко М. М. 02.01.2004 р. був прийнятий на роботу до ТОВ "Секьюриті" на посаду заступника директора. 31.10.2006 р. Мірошніченко М. М. звільнився та 02.08.2008 р. створив та зареєстрував ТОВ "Безпека-сервіс", основним видом діяльності якого визначено забезпечення безпеки. У подальшому між ТОВ "Безпека-сервіс" (відповідач у справі) та ПФ "Медсервіс", ТОВ "Водобуд", ВАТ "Харківський завод "Техніка" були укладені договори про надання охоронних послуг. ТОВ "Секьюриті" звернулося до суду, зазначаючи, що Мірошніченко використав інформацію з обмеженим обігом (про договори та клієнтів), яку він отримав у позивача під час роботи на ТОВ "Секьюриті", що порушило права та інтереси позивача і потягло спричинення шкоди останньому.

1. Чи вбачаються в діях Мірошніченка правопорушення, пов'язані із розголошенням комерційної таємниці? 2. Чи можна вважати такі дії антиконкурентними?

Ситуаційне завдання № 14

08.03.2005 р. між ТОВ "Восток-сервіс" та НАК "Нафтогаз України" укладено договір № 6/07 підряду на будівництво метрологічного центру. Відповідно до п. 3.1 укладеного договору НАК "Нафтогаз України" (замовник) доручає, а ТОВ "Восток-сервіс" (підрядник) приймає на себе зобов'язання виконати на свій ризик власними та залученими силами і засобами роботи "під ключ" на об'єктах метрологічного центру, а саме: демонтажні, будівельні, монтажні, пусканалагоджувальні роботи, що передбачені проектно-конструкторською документацією, розробку якої забезпечує підрядник; роботи по придбанню та шефмонтажу обладнання для метрологічного центру; необхідні науково-дослідні та конструкторські роботи для забезпечення передових технічних рішень в процесі будівництва.

Відповідно до п. 1.5. графіку виконання робіт та введення в експлуатацію 11 черги будівництва метрологічного центру визначено врегулювання правовідносин між позивачем та відповідачем щодо винаходів ноу-хау, застосованих при будівництві, ТОВ "Восток-сервіс" на адресу НАК "Нафтогаз України" направлено проект договору про нерозповсюдження (збереження) комерційної. Умовами проекту передбачено, що позивач передав на підставі договору підряду №42 від 08.03.2005 року відповідачу інформацію, визначену основним договором і щодо якої позивачем встановлено у відповідності до Глави 46 Цивільного кодексу України режим комерційної таємниці, а саме проектно-кошторисну документацію (основний проект) на будівництво метрологічного центру. НАК "Нафтогаз України" відмовилась укласти договір про нерозповсюдження комерційної інформації.

ТОВ "Восток-сервіс" звернулося до суду з позовом до НАК "Нафтогаз України" про спонукання до укладення договору про збереження (нерозповсюдження) комерційної інформації (конфіденційної інформації). Позивач зазначає, що також існує необхідність у призначенні судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Ситуаційне завдання № 15

Рішенням господарського суду, залишеним без змін постановою колегії суддів Луганського апеляційного господарського суду, в задоволенні позовних вимог Асоціації "Правовий захист підприємств" до ПАТ "Промислово-інвестиційного банку" про відшкодування збитків в сумі 255 грн та моральної шкоди в сумі 7000 грн відмовлено.

Як вбачається з матеріалів справи, між сторонами за справою укладено договір банківського рахунку від 07.06.2005 р. № 642, невиконання умов якого відповідачем щодо своєчасного перерахування податків і зборів до Пенсійного Фонду, Фонду соціального страхування і податкової служби, на думку позивача, призвело до відмови його контрагента - ТОВ "Луганськ-Ойл" від юридичних послуг, чим завдано моральної і матеріальної шкоди.

Після цього представник Асоціації знову звернувся до суду з касаційною скаргою, зазначаючи, що ПАТ під час судового засідання оприлюднив інформацію стосовно позивача серед третіх осіб щодо стану його банківського рахунку та змісту його статуту, це призвело до

зниження престижу позивача та підірвало довіру його діяльності з боку клієнтів, чим, в свою чергу, заподіяно моральної шкоди у розмірі 10 000 грн. та завдано збитків у розмірі 255 грн, пов'язаних з витратами на оплату банківських послуг по відкриттю і закриттю банківського рахунку в установі відповідача.

1. Яке рішення має прийняти суд? 2. Чи може вважатися виступ у судовому засіданні розголошенням комерційної таємниці?

7. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Поняття та ознаки комерційної таємниці.
2. Об'єкти права власності на комерційну таємницю.
3. Суб'єкти права власності на комерційну таємницю.
4. Права та обов'язки суб'єктів права власності на комерційну таємницю.
5. Особливості режиму допуску до комерційної таємниці.
6. Неузгодженість законодавства щодо регулювання відносин з охорони комерційної таємниці.
7. Особливості виникнення інтелектуальної власності як об'єкта комерційної таємниці.
8. Співвідношення понять "комерційна таємниця" та "конфіденційна інформація".
9. Система законодавства про захист комерційної таємниці.
10. Способи і форми захисту комерційної таємниці.
11. Державний захист права на комерційної таємниці.
12. Цивільно-правовий захист комерційної таємниці.
13. Умови договору, які в обов'язковому порядку мають бути визначені при укладенні договору щодо забезпечення захисту комерційної таємниці.
14. Система доступу та допуску до комерційної таємниці підприємства.
15. Порядок укладення договорів з особами, які мають допуск до комерційної таємниці.
16. Перевірка якості ділових партнерів за договором.
17. Відповідальність осіб за договором про забезпечення захисту комерційної таємниці.
18. Поняття та види відповідальності.

19. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.
20. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.
21. Кримінально-правова відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю.
22. Умова про нерозголошення в договорі з іноземним суб'єктом.
23. Співвідношення "ноу-хау" та комерційної таємниці.
24. Відповідальність за викрадення комерційної інформації в Україні.
25. Проблеми правового захисту комерційної таємниці закордоном.
26. Відповідальність персоналу за збереження комерційної таємниці в документах підприємства.
27. Відповідальність за збереження комерційної таємниці в засновницьких документах.
28. Угода про нерозголошення комерційної і виробничої таємниці.
29. Інсайдерська угода.
30. Визначення відомостей, які складають комерційну таємницю підприємства.
31. Правові документи, що закріплюють права підприємства на комерційну таємницю.
32. Елементи та складові системи правового захисту комерційної таємниці підприємства.
33. Поняття пасивної охорони інформації, що становить комерційну таємницю.
34. Захист комерційної таємниці в ЗУ "Про захист від недобросовісної конкуренції".
35. Види даних, які належать до "ноу-хау", як до складової комерційної таємниці.
36. Юрисдикційні та неюрисдикційні способи охорони комерційної таємниці.

8. Науково-дослідна діяльність студентів

Наукова підготовка студентів упродовж періоду навчання – важлива складова освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр".

Основне завдання цього процесу – формування знань з методології, теорії методу і процесу, технології, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності, починаючи вже зі студентської науки.

Науково-дослідна діяльність студента здійснюється у формі написання наукових статей за відповідним проблемним питанням та існуючими прогалинами в діючому міжнародному законодавстві та національному законодавстві України, яке стосується міжнародних приватно-правових відносин. Тематика наукової статті та її написання узгоджуються із науковим керівником та здійснюється під його керівництвом. Науково-дослідна діяльність студента може здійснюватись у формі написання тез доповідей та участі під час проведення всеукраїнських та міжнародних конференцій, участі у проведенні брейн-рингів та інших інтелектуальних ігор, в інших формах здійснення індивідуальних наукових досліджень.

Оцінка успішності за науково-дослідну діяльність студента здійснюється за весь період навчання та підсумкова кількість балів виставляється наприкінці відповідного семестру. Максимальне число балів у семестрі за результатами науково-дослідницької діяльності з навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" встановлюється відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни затвердженою на поточний навчальний рік. Під час оцінювання науково-дослідної діяльності студента враховується самостійність виконання певної наукової роботи (написання наукової статті, написання тез доповідей на конференції, ін.), активна участь під час проведення відповідного заходу, науковий рівень виконаної роботи.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота за теоретичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни);
2. групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).

Індивідуально-консультативна робота за практичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання);
2. Групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення).

10. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій таких, як: проблемні лекції; робота в малих групах; семінари-дискусії; кейс-метод; ділові ігри.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 6.

Таблиця 6

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	<i>Міні-лекція, семінар-дискусія</i> з питання "Засоби та форми захисту комерційної таємниці на підприємстві"
Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Колізії в законодавстві з регулювання відносин із захисту комерційної таємниці"
Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів	<i>Кейс-метод:</i> "Укладання локальних нормативно-правових документів щодо захисту комерційної таємниці на підприємстві"

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що

розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для самостійного розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів. Навчальна дискусія відрізняється від інших видів дискусій тим, що новизна її проблематики ставиться лише до групи осіб, що беруть участь у дискусії, тобто те рішення проблеми, що вже знайдено в науці, має бути знайти в навчальному процесі в даній аудиторії. Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект при вивченні й проробленні складного матеріалу й формуванні потрібних установок. Цей активний метод навчання забезпечує гарні можливості для зворотного зв'язка, підкріплення, практики, мотивації й перенесення знань і навичок з однієї області в іншу.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Ціль цього методу – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При аналізі конкретних ситуацій особливо важливо те, що тут сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це

дозволяє що навчається розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики. У результаті проведення індивідуального аналізу, обговорення в групі, визначення проблем, знаходження альтернатив, вибору дій і плану їхнього виконання студенти одержують можливість розвивати навички аналізу й планування.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації нових товарів і послуг.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення по закінченні або в ході гри. Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, уміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т.д. Від викладача потрібно більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності, компетентностей та відповідальності студентів, що відповідає певному рівню Національної рамки кваліфікацій України з кожної дисципліни включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий контроль результатів навчання.

Навчальна дисципліна "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" складається з одного змістового модуля. Підсумкова кількість балів за змістовий модуль виставляється як сума балів за усіма поточними формами контролю, передбаченими робочою навчальною

програмою навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві".

11.1. Поточний контроль

Поточний контроль за навчальною дисципліною "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять, самостійної роботи студентів і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів). Поточний контроль за навчальною дисципліною "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" здійснюється на кожному практичному та лекційному заняттях відповідно до розподілу балів за відповідними формами контролю, що передбачені відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві", затвердженою на поточний навчальний рік. Поточний контроль за дисципліною "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" здійснюється у наступних формах.

Контроль відвідування занять студентом – передбачає здійснення контролю присутності студента на відповідному занятті (лекції чи практичному занятті) та активна участь в проведенні такого заняття. Оцінювання здійснюється шляхом виставлення певної кількості балів, яка передбачена відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві", затвердженою на поточний навчальний рік. Технологічна карта наведена у табл. 7 та 8.

Таблиця 7

Технологічна карта

Форма навчання																		Сесія	Σ	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18 - 19	
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень																				
Аудиторні години	Лекції	2		2		2		2		2		2		2		2				16
	Практичні заняття		2		2		2		2		2		2		2		2	2		18
	Поточні консультації	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к	к		
	Передекзаменаційні консультації																			

	Залік																		
	Аудиторні години	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34
СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34
	Виконання практичних та індивідуальних завдань		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	3	3	36
	Самостійна робота	2	4	4	5	4	5	4	5	4	4	4	5	4	5	4	5	5	74
	Загальний обсяг годин	4	6	6	7	6	7	6	7	6	6	7	6	7	6	7	7		108

Графік оцінювання балів на тиждень

Методи контролю	Лекції	1			1		1		1		1		1		1				8	
	Практичні заняття		1		1		1		1		1		1		1		1	1	9	
	Ділові ігри, кейс-метод								3										3	
	Самостійна робота (домашні завдання)				2		2		2		2		2		2		2	2	16	
	Науково – дослідна діяльність студентів (написання та публікація наукових статей, участь у конференціях, брейн-рингу).																	15	15	
	Поточні КР										12							12	24	
	Залік																		25	25
Всього балів на тиждень		1	1	1	3	1	3	1	6	1	15	1	3	1	3	1	30	4	25	100
Накопичення балів		1	2	3	6	7	10	11	17	18	33	34	37	38	41	42	72	76	100	

Таблиця 8

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістовного модулю		Лекції	Практичні заняття	Домашні завдання	Ділові ігри, кейс-метод.	Поточні контрольні роботи	Наукова діяльність студента	Залік	Σ
ЗМ 1	Тема 1. Поняття комерційної таємниці	1	1		3	12	15	25	68
	Тема 1. Поняття комерційної таємниці	1	1	2					
	Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	1	1	2					
	Тема 2. Проблеми правового захисту комерційної таємниці в Україні	1	1	2					
	Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	1	1	2					
	Тема 3. Система правового захисту комерційної таємниці підприємства, її елементи	1	1	2					
	Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів	1	1	2					
	Тема 4. Правове регулювання порядку забезпечення комерційної таємниці при укладенні господарських договорів		1	2					
Тема 5. Відповідальність за порушення законодавства про комерційну таємницю	1	1	2					32	
Σ		8	9	16	3	24	15	25	100

Наприкінці навчального семестру підраховується загальна сума балів, отриманих студентом за відвідування заняття та включається до загальної кількості балів, які отримані студентом під час здійснення поточного контролю.

Усне опитування – найбільш поширений метод контролю знань студентів. При усному контролі встановлюється безпосередній контакт між викладачем і студентом, в процесі якого викладач отримує широкі можливості для вивчення індивідуальних особливостей засвоєння студентами навчального матеріалу

Фронтальне опитування проводиться у формі бесіди викладача з групою. За його допомогою викладач може перевірити виконання студентами домашнього завдання, з'ясувати готовність групи до вивчення нового матеріалу, визначити сформованість основних понять, засвоєння нового навчального матеріалу, який був тільки що розібраний на занятті.

Індивідуальне опитування передбачає ґрунтовні, розгорнуті відповіді студентів на питання, що відносяться до досліджуваного навчального матеріалу. Питання індивідуального опитування стимулюють студентів логічно мислити, порівнювати, аналізувати, доводити, підбирати переконливі приклади, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити обґрунтовані висновки.

Письмові контрольні роботи – ефективний метод перевірки й оцінки знань, умінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, які дають можливість в найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрямки для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги і об'єктивно оцінити результати навчання.

Диктанти використовують для підготовки студентів до засвоєння та застосування нового матеріалу, формування умінь та навичок, для узагальнення вивченого матеріалу, перевірки самостійності виконання домашнього завдання. Для диктантів підбирають питання, що не потребують тривалого обміркування і на які можна дати коротку письмову відповідь

Доповіді та реферати використовуються для повторення та узагальнення навчального матеріалу. Вони дозволяють систематизувати знання студентів, перевірити вміння розкрити тему. У процесі підготовки

твору або реферату студент мобілізує і актуалізує наявні знання, набуває самостійно нові, що необхідні для розкриття теми, зіставляє їх зі своїм життєвим досвідом, чітко усвідомлює свою життєву позицію. При перевірці таких робіт викладач звертає увагу на відповідність роботи темі, повноту розкриття теми, послідовність викладу, самостійність судження.

При поточному контролі оцінці підлягають:

- 1) рівень засвоєння знань та їхнього розуміння, продемонстрований у відповідях і виступах;
- 2) активність при обговоренні питань;
- 3) результати виконання і захисту контрольних робіт, експрес-контролю тощо.

Студентам, які брали участь у науково-дослідній діяльності, роботі конференцій, студентських наукових гуртках, підготовці публікацій, а також були переможцями, призерами та учасниками олімпіад з навчальних дисциплін, спеціальності, наукових конкурсів присуджуються додаткові бали, передбачені відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві", яку затверджено на поточний навчальний рік.

При виставленні балів за поточний контроль, оцінці підлягають: рівень засвоєння теоретичних знань та практичних умінь і навичок з тем, включених до змістових модулів; самостійне опрацювання тем; проведення контрольних робіт; написання доповідей та рефератів; опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, підготовка публікацій.

Результати поточного оцінювання рівня засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності студентів, відповідно рівню Національної рамки кваліфікацій України за семестр і за кожний змістовий модуль проставляються викладачем у електронному журналі та "Журналі обліку успішності студентів" викладача.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно встановленому терміну.

Студент вважається атестованим, якщо сума балів одержаних за результати підсумкової успішності дорівнює або перевищує 60 балів за поточний і модульний контроль впродовж семестру.

11.2. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль за дисципліною "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" здійснюється у формі заліку з урахуванням проведення поточного модульного контролю.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

1. Розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються.

2. Ступінь засвоєння матеріалу дисципліни.

3. Ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються.

4. Уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії.

5. Логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Підсумкова контрольна робота навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" містить два практичних завдання різного рівня важкості.

Зразок завдання до підсумкової контрольної роботи з навчальної дисципліни "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві"

Практичне завдання 1

Громадянина Говоруна було звільнено з підприємства, де він мав доступ до секретної інформації. Після цього він розголосив певні відомості щодо діяльності підприємства (про технологію виробництва продукції, контрагентів та інші) конкурентам підприємства. 1. Чи буде відповідати Говорун за розголошення відомостей, якщо він підписав договір про нерозголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю? 2. Чи має право підприємство вимагати відшкодування збитків, яких було завдано розголошенням інформації? 3. Які види інформації закріплено на законодавчому рівні і в яких нормативно-правових актах? **(12 балів)**

Практичне завдання 2

Сорокін разом із Грушавіним працювали юристами в Юридичній компанії, в якій дані про розмір заробітних плат робітників не розголошувалися. Після того, як Сорокін поділився з Грушавіним інформацією про розмір своєї заробітної платні, той вирішив звернутися до генерального директора компанії з вимогою про підвищення, повідомивши йому звідки він володіє інформацією, що Сорокін отримує більшу заробітну плату. Після цього Сорокіна було звільнено, оскільки при прийомі на роботу між ним та роботодавцем було укладено договір про нерозголошення комерційних таємниць, яким передбачалась заборона повідомлення будь-кому інформацію про розмір своєї заробітної плати, порядок нарахування та її сплати (більша її частина надавалась "в конверті"). 1. Чи законні дії директора компанії? Вирішіть спір. **(13 балів)**

Робота оцінюється відповідно до рівня її виконання та рівня сформованості студентом відповідних компетентностей. Завдання оцінюється в цілому (перше завдання максимально 12 балів, друге завдання максимально 13 балів). Максимальна кількість балів за результатами заліку за навчальною дисципліною "Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві" становить 25 балів. Залікова робота оцінюється за наступними критеріями.

Критерії оцінювання знань студентів при виконанні модульної та підсумкової контрольної роботи з дисципліни

"Управління захистом комерційної таємниці на підприємстві"

Оцінка 1 бал. Студент виконати завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, не виявляє здатність викласти думку навіть на елементарному рівні.

Оцінка 2 бали. Студент виконати завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

Оцінка 4 бали. При виконанні завдань припускається досить великої кількості грубих помилок, стикається зі значними труднощами

при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

Оцінка 5 балів. При виконанні завдань студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значної кількості помилок, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору.

Оцінка 7 балів. При виконанні завдань студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок.

Оцінка 8 балів. Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає у відповідях неточності, недостатньо правильно формулює основні закони і правила, стикається з труднощами при формулюванні висновків до практичних завдань.

Оцінка 10 балів. При виконанні завдань студент застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Завдання виконуються в цілому правильно, при їх виконанні студент припускається несуттєвих помилок.

Оцінка 11 балів. При розв'язанні ситуацій застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. При виконанні завдань студент припускається незначних неточностей.

Оцінка 12 – 13 балів. Студент дає абсолютно правильні відповіді на всі ситуації. При розв'язанні ситуацій застосовує системні знання, отримані на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів що передбачені навчальною програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

Студент вважається атестованим, якщо сума балів одержаних за результати підсумкової успішності дорівнює або перевищує 35 балів за поточний контроль (максимально 75 балів) впродовж семестру та максимально можлива кількість балів набраних на іспиті – 25 балів. Сумарний результат у балах складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – незараховано".

Оцінки за розширеною шкалою виставляються на підставі накопичувальної бальної шкали (табл. 9) та оцінки за національною шкалою (табл. 10).

Таблиця 9

Оцінки за розширеною шкалою

Проміжок за накопичувальною бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою
90 – 100	відмінно

74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
54 – 59	достатньо
1 – 53	незадовільно

Таблиця 10

Оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

Сума балів	За шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
		залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано
1 – 34	F	

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Бондар О.В. Ситуаційний менеджмент [текст] / О. В. Бондар. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 388 с.
2. Господарський кодекс України [текст] : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
3. Духов В. Е. Экономическая разведка и безопасность бизнеса [текст] / В. Е. Духов. – К. : ИМСО МО Украины, НВФ "Студцентр", 1997. – 176 с.
4. Капіца Ю. Захист комерційної таємниці в Європейських країнах та Україні [текст] / Ю. Капіца // Підприємство, господарство і право. – 2006. – № 11. – С. 16–20.

5. Кодекс законів про працю [текст] : Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII // Відом. Верхов. Ради УРСР. – 1971. – № 50 (Додаток). – Ст. 375.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення [текст] : Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
7. Користін О. Є. Економічна безпека [текст] : навч. посібн. / О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко. – К. : КНУВС, 2010. – 368 с.
8. Кримінальний кодекс України [текст] : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 25. – Ст. 131.
9. Кримінально-процесуальний кодекс України [текст] : Закон України від 28.12.1960 р. № 1001-05 // Відом. Верхов. Ради України. – 1961 р. – № 2. – Ст. 15.
10. Марущак А. І. Правові основи захисту інформації з обмеженим доступом [текст] : курс лекцій / А. І. Марущак. – К. : КНТ, 2007. – 208 с.
11. Матвієнко П. Аналіз сучасного етапу розвитку законодавства про комерційну таємницю [текст] / П. Матвієнко // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 12. – С. 85–88.
12. Нікіфоров Г. К. Підприємництво та правовий захист комерційної таємниці [текст] : навч.-практ. посіб. для вищих навч. закл. / Г. К. Нікіфоров, С. С. Нікіфоров. – К. : Олан, 2001. – 208 с.
13. Носік Ю. В. Права на комерційну таємницю в Україні [текст] : монографія / Ю. В. Носік. – К. : КНТ, 2007. – 240 с.
14. Носік Ю. Юридична природа прав на комерційну таємницю в Україні [текст] / Ю. Носік // Право, економіка, фінанси. – 2006. – № 3. – С. 36–39.

15. Огієнко Д. Правове регулювання захисту комерційної таємниці [текст] / Д. Огієнко // Інтелектуальний капітал. – 2004. – № 4. – С. 7–15.

16. Ортинський В. Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ [текст] / В. Л. Ортинський, І. С. Керницький, З. Б. Живко. – К. : Правова єдність, 2009. – 544 с.

17. Охорона інтелектуальної власності в Україні [текст] : монографія / С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін. – К. : Форум, 2002. – 319 с.

18. Підпригора О. Проблеми системи законодавства України про інтелектуальну власність [текст] / О. Підпригора // Інтелектуальна власність. – № 3. – 2000. – С. 13.

19. Постульга В. Некоторые аспекты правового статуса информации с ограниченным доступом [текст] / В. Постульга // Юридическая практика. – 2003. – № 11. – С. 51.

20. Право інтелектуальної власності [текст]: Акад.курс : підручник для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін. ; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. – 696 с.

21. Про банки і банківську діяльність [текст] : Закон України від 20.03.1991 р. № 872-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 25. – Ст. 281.

22. Про захист від недобросовісної конкуренції [текст] : Закон України від 7 червня 1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

23. Про захист економічної конкуренції [текст] : Закон України від 11 січня 2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

24. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [текст] : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 31. – Ст. 286.

25. Про захист прав споживачів [текст] : Закон України від 12 травня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР від 23.07.1991. – 1991. – № 30. – Ст. 379.

26. Про державну таємницю [текст] : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII // ВВР України. – 1994 р. – № 16. – Ст. 422.

27. Про затвердження Інструкції про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять службову інформацію [текст] : Постанова Кабінету Міністрів України від 27 листопада 1998 року № 1893 р. // ОВУ. – 1998. – № 48. – Ст. 31.

28. Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах [текст] : Постанова Каб. Міністрів України від 29.03.2006 р. № 373 // Офіц. вісн. України. – 2006. – № 13. – Ст. 878.

29. Про захист від недобросовісної конкуренції [текст] : Закон України від 7 червня 1996 р. // ВВР України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.

30. Про захист економічної конкуренції [текст] : Закон України від 11 січня 2001 р. // ВВР України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

31. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах [текст] : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 31. – Ст. 286.

32. Про захист персональних даних [текст] : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 34. – Ст. 1188.

33. Про захист прав споживачів [текст] : Закон України від 12 травня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР від 23.07.1991. – 1991. – № 30. – Ст. 379.

34. Про інформацію [текст] : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.

35. Про науково-технічну інформацію [текст] : Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII. – 1993. – № 33. – Ст. 345

36. Про наукову і науково-технічну діяльність [текст] : Закон України від 13.12.1991 р. № 1977-XII // ВВР України. – 1992. – № 12. – Ст. 165.

37. Сляднева Г. О. Право суб'єкта господарювання на комерційну таємницю та його захист [текст] / Г. О. Сляднева. – Донецьк, 2005. – 16 с.

38. Хавронюк М. Підприємницьке шпигунство: розголошення комерційної таємниці, юридичний аналіз складів злочинів, питання удосконалення відповідальності [текст] / М. Хавронюк // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1999. – № 9. – С. 4–17.

39. Цивільний кодекс України [текст] : наук.-практ. ком. : у 2 ч. / [за заг. ред. Я. М. Шевченко]. – К. : Ін Юре, 2004. – Ч. 1. – 692 с.

40. Чернявский А. А. Безопасность предпринимательской деятельности [текст] : конспект лекций / А. А. Чернявский. – К. : МАУП, 1998. – 124 с.

12.2. Додаткова

41. Купалова Г.І. Теорія економічного аналізу [текст] / Г. І. Купалова : навч. посібн. – К. : Знання. – 2008 р. – 639 с.

42. Назаренко Ю. О. Правовая регламентация защиты сведений, составляющих коммерческую тайну [текст] / Ю. О. Назаренко, А. А. Смирнов // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 284–295.

43. Общие условия экспортных поставок и монтажа машинного оборудования, выработанные под руководством Европейской экономической комиссии (Женева, март 1957 г.) [текст] // М. Г. Розенберг Контракт международной купли-продажи. Современная практика заключения. Разрешение споров. – М. : Книжный мир, 2000. – 832 с.

44. Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации [текст] : учебник / А. П. Сергеев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ПРОСПЕКТ, 1999. – 752 с.

45. Северин В. А. Правовая защищенность коммерческой ценной информации [текст] / В. А. Северин // Вестник Московского университета. – 2001. – № 6.

46. Хайлова Т. В. До питання захисту комерційної таємниці як умови ефективного підприємництва [текст] / Т. В. Хайлова // Законодательное обеспечение экономической политики государства и юридическое образование : матер.

международ. науч.-практ. конф. (Донецк – Святогорск, 16–17 апреля 2009 г.) / МОН Украины; Донецкий национальный университет ; ред. кол.: А. Г. Бобкова и др. – Донецк : ЮгоВосток, 2009. – С. 235–237.

47. Шевелева Т. Правові аспекти регулювання відносин, пов'язаних з комерційною таємницею в проекті Закону України "Про охорону прав на комерційну таємницю" [текст] / Т. Шевелева // Інтелектуальна власність. – 2008. – № 7. – С.9–14.

12.3. Ресурси мережі Інтернет

48. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

49. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу : www.president.gov.ua.

50. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

51. Офіційний сайт Державного департаменту інтелектуальної власності. – Режим доступу : <http://www.sdip.gov.ua>.

52. Портал Лига Закон : Законы Украины, последние новости Украины. – Режим доступу : // <http://www.ligazakon.ua/>.

53. Про затвердження Положення про порядок проведення органами прокуратури перевірок при здійсненні нагляду за додержанням і застосуванням законів [текст] : Наказ Генеральної прокуратури України від 12.11.2012 р. №111 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0111900-12>.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	5
2. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами	9
3. Плани лекцій	11
4. Плани практичних занять	13
5. Самостійна робота студентів	15

6. Ситуаційні завдання для самостійної роботи	16
7. Контрольні запитання для самодіагностики	24
8. Науково-дослідна діяльність студентів	26
9. Індивідуально-консультативна робота	27
10. Методики активізації навчального процесу	27
11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	30
12. Рекомендована література	37
12.1. Основна	37
12.2. Додаткова	40
12.3. Ресурси мережі Інтернет	41

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни**

"УПРАВЛІННЯ ЗАХИСТОМ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ"

для студентів спеціальності

8.18010014 "Управління фінансово-економічною безпекою"
усіх форм навчання

Укладачі: **Сергієнко** Валерій Вікторович
Пешкова Анжеліка Станіславівна

Відповідальний за випуск **Сергієнко В. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 186 ЕВ. Обсяг 43 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*